

การใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ในโรงเรียนวัดไทร (ถาวรพรหมานุกูล) เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร
An Application of the Five Ennobling Virtues Principle for Living
of Lower Secondary School Students of Watsai School
(Thawornprommanukul) Chom Thong District, Bangkok

พระครูปลัดเอกกวี วิสุทธิสีโล (แก้วเอี่ยม)

Phrakhrupalad Eakkawee Visuddhisilo (Geawiam)

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาชีวิตและความตาย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Master of Arts Life and Death Studies

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

Email: Visutiselo bhikkhu@gmail.com

รับต้นฉบับ 2 กุมภาพันธ์ 2562 วันที่เผยแพร่ 30 มิถุนายน 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนวัดไทร(ถาวรพรหมานุกูล) เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนวัดไทร(ถาวรพรหมานุกูล) เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศ ระดับชั้นปี ที่อยู่อาศัย อาชีพของบิดาหรือมารดา และรายได้ผู้ปกครองต่อเดือนต่างกัน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบไปด้วยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบความแตกต่างในระดับการรับรู้ การใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยค่าทดสอบที่ (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (f-test) แบบ One Way ANOVA และวิเคราะห์สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ส่วนใหญ่นักเรียนศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 อาชีพผู้ปกครองของนักเรียน ส่วนใหญ่ มีอาชีพรับจ้าง สภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดา/มารดา รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน คือ 1,100 บาทขึ้นไป

การใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนวัดไทร(ถาวรพรหมานุกูล) เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กามสังวร รองลงคือ สติสัมปชัญญะ สัจจะ เมตตา กรุณา และ สัมมาอาชีวะ

ความแตกต่างของการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิต จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ต่างกัน และรายได้ของผู้ปกครองต่างกัน มีการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีหลักการดำเนินชีวิตที่ดีกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง และนักเรียนที่รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 800 บาท มีหลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตมากกว่านักเรียนที่รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 1,000 บาท ในขณะที่ความแตกต่างของระดับชั้นการศึกษา ไม่ทำให้นักเรียนมีการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

คำสำคัญ: หลักเบญจธรรม, การดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

Abstract

This study had 2 purposes as follows: 1. to study the use of the Five Ennobling Virtues Principle for living of Lower Secondary School students of Wat Tsai School (Thawornprommanukul), Chom Thong district, Bangkok and 2. to compare the use of the Five Ennobling Virtues Principle for living of Lower Secondary School students of Wat Tsai School (Thawornprommanukul), Chom Thong district, Bangkok with different factors; sex, level, residence, parents' occupation, and parents' income per month. The research instruments were questionnaire consisted of subjects' general information, the use of the Five Ennobling Virtues Principle for living of Lower Secondary School students. The data were analyzed by using frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, t-test, f-test (One Way ANOVA), and Pearson's Correlation Coefficient.

The results revealed as follows. Most of students were male, most of the subjects were studying in Mattayom Suksa 2, their parents' occupation were employees, students' living condition, the majority of students stay with their parents, the average of their family' income was more than 1,100 baht.

The use of the Five Ennobling Virtues Principle for living of Lower Secondary School students of Watsai School, Chom Thong district, Bangkok was in the average level. When considering each aspect, the results confirmed that sexual desire was at the highest level, being conscious, truth, sympathy and right livelihood respectively.

The difference of the use of the Five Ennobling Virtues Principle of living, the data were divided according to personal data. The results revealed that students with different sex, parents' occupation, living condition, and income the use of the Five Ennobling Virtues Principle of living differently. When considering the average, the results confirmed that parents who are government officers and state-owned enterprise officers have better ways of living than parents who are employees. The results were also found that students with 800 baht of average family income use five dharma better than students with 1,000 baht of average family income. The

results also revealed that the different of educational level did not make students the use of the Five Ennobling Virtues Principle of living differently.

Keyword: Five Ennobling Virtues Principle, living of Lower Secondary School students

1. บทนำ

ศีล 5 ถือได้ว่าเป็นกฎระเบียบอยู่คู่กับสังคมพุทธของไทยมาก่อนที่จะมีการร่างกฎหมายขึ้นมาเพื่อบังคับใช้ ซึ่งตัวศีลเองนอกจากจะเป็นพื้นฐานธรรมของปัจเจกบุคคลแล้ว ศีลยังถือได้ว่าเป็นหมวดธรรมที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับสังคมอีกด้วย (พระมหาวิมาน คมภิระปัญโญ, 2554 : 347) ดังนั้นศีลจึงครอบคลุมเรื่องการจัดระเบียบชีวิตด้านนอกทั้งหมด เท่าที่จะช่วยทำสภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไปกิจการทั้งหลายของหมู่ชน ความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม จึงสอดคล้องกับการที่ชีวิตด้านในที่เจริญงอกงามนั้น จะสะท้อนผลดีงามออกมาแก่ชีวิตด้านนอกคือเหมาะแก่การที่ทุก ๆ คนจะพากันปฏิบัติตามหลักศีล สมาธิ ปัญญา โดยเฉพาะจะได้สามารถฝึกจิตและปัญญาให้เจริญ เพื่อจะได้ประสบชีวิตที่มีความสุขแท้จริงพร้อมด้วยจิตใจที่เป็นอิสระผ่องใสเบิกบาน ในท่ามกลางสังคมและสภาพแวดล้อมที่สงบเรียบร้อยร่มเย็นเป็นสุข (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2552 : 434) การรักษาศีลพื้นฐานหรือศีล 5 ซึ่งเป็นข้อกำหนดอย่างต่ำหรือหลักความประพฤติอย่างน้อยที่สุดในระดับศีลย่อมก่อให้เกิดความปกติเรียบร้อยดีงาม แก่ผู้ประพฤติ กระทั่งภาพรวมของสังคมย่อมเกิดความสงบเรียบร้อย ดังในสรงกชาดกกล่าวถึงศีลไว้ดังนี้ “บุคคลใดในโลกนี้ สรรวมกาย วาจาใจ ไม่ทำบาปกรรมอะไร ไม่พูดเหลวไหล เพราะเหตุแห่งตน บัณฑิตเรียกคนเช่นนั้นว่าผู้มีศีล” เพราะเจตนารมณ์แห่งศีล 5 ย่อมเป็นหลักพื้นฐานในการควบคุมกาย วาจา อันจะส่งผลดีต่อตนเอง และสังคมอันที่จริงศีล 5 นั้นมองในแง่พฤติกรรมก็ปรากฏชัดอยู่แล้วว่า เป็นหลักปฏิบัติระหว่างบุคคลต่อบุคคล แต่ในแง่ผลกระทบนั้นการละเมิดศีล 5 มีผลเสียต่อส่วนรวมด้วย เช่น ทำให้ชุมชนวุ่นวายไร้ความสงบ แต่การอธิบายโทษของการละเมิดศีล 5 ที่ผ่านมาจะเน้นแต่ผลเสียที่เกิดขึ้นกับผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ เช่น กรณีศีลข้อ 3 เท่านั้น (พระไพศาล วิสาโล, 2546 : 45) ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ศีล 5 เป็นหลักปฏิบัติสากลของมนุษย์ผู้ปรารถนาความสงบสุข เพราะมนุษย์เป็นสัตว์โลกที่ต้องอยู่ร่วมกันเป็นหมู่ เป็นพวกสืบเนื่องมาแต่สมัยดึกดำบรรพ์แต่เมื่อมนุษย์ยังอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนส่วนน้อย ปัญหาสังคมก็ไม่วุ่นหรือมีขึ้นก็เป็นเรื่องเล็กน้อยไม่ยุ่งยาก และสามารถแก้ไขตกลงกันได้

สังคมไทยในปัจจุบันกำลังเผชิญกับสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ การใช้ชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์มีความขัดแย้งกันสูง จึงทำให้สภาพสังคมที่มีการแข่งขันเพิ่มมากขึ้น อันมีเหตุมาจากการเจริญขึ้นของวัตถุต่าง ๆ จึงทำให้วิถีชีวิตของคนในสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลง จึงก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เห็นแก่ได้เห็นแก่ตัว อันมาจากความต้องการในผลประโยชน์ส่วนตนเพิ่มมากขึ้น จนทำให้คนเรานึกถึงแต่วัตถุภายนอก จึงทำให้มีการแข่งขันกันในเรื่องต่าง ๆ จนลืมหรือละเลยที่จะนึกถึงสภาวะทางจิตใจ ในด้านของหลักธรรมที่ใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งถ้าบุคคลโดยทั่วไปไม่ว่าจะเป็นเยาวชนหรือผู้ใหญ่ ไม่ปฏิบัติตามหลักธรรม ก็ย่อมที่จะส่งผลให้เกิดความวุ่นวายในสังคมอย่างไม่มีที่สิ้นสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กเยาวชนที่เป็นกำลังสำคัญของชาติที่จะเติบโตมาเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตข้างหน้า

เด็กและเยาวชน เป็นดังความหวังของครอบครัวสังคมและประเทศชาติในอนาคต ดังที่ท่านพุทธทาสกล่าวไว้ว่า การที่มนุษย์ในอนาคตจะมีฐานะทางศีลธรรมดีขึ้นก็เพราะเยาวชนมีศีลธรรมดีขึ้น มิฉะนั้นแล้วจะไม่มีมนุษย์อยู่ในโลกพร้อมกับที่ไม่มีศีลธรรม เรื่องนี้ขอเตือนซึ่งกันและกันไว้ให้

เบญจศีลและเบญจธรรม เป็นธรรมคู่กัน คนที่มีเบญจธรรมจึงจะเป็นผู้มีเบญจศีล ซึ่งหากคนที่มีศีลและธรรมดังกล่าวแล้ว จะเว้นจากการทำความชั่ว รู้จักควบคุมตนให้ตั้งอยู่ในความดี ไม่เบียดเบียนตนและคนอื่น และประพฤติดชอบทางกาย วาจา และใจ จะทำให้อยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในทางพระพุทธศาสนา พระพุทธองค์ทรงมีพระพุทธรูปวิธีการนำขอปฏิบัติขึ้นพื้นฐานในการพัฒนามนุษย์สำหรับขัดเกลาจิตใจ คือ เบญจศีลและเบญจธรรม อันได้แก่ การงดเว้นจากการกระทำบาป 5 ประการ รวมทั้งความทุจริตซึ่งถือว่าเป็นสิ่งไม่ดีและการประพฤตินิรธรรม 5 ประการ ที่ควรประพฤติดด้วยความสุจริตซึ่งถือว่าเป็นสิ่งดีงาม เพื่อให้การอยู่ร่วมกันในสังคมดำเนินไปได้อย่างเรียบร้อย เกิดความสามัคคีปรองดอง และสงบสุข

ความหมายของเบญจธรรม หมายถึง คุณธรรม เบญจกัลยาณธรรม 5 คือ ธรรมอันดีงามห้าอย่างคุณธรรมห้าประการนี้มาคู่กับเบญจศีล เป็นธรรมเกื้อกูลแก่การรักษาเบญจศีล (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2556 : 238) ผู้รักษาเบญจศีลควรมีไวประจำใจ 5 อย่างคือ

1. เมตตากฎณา คือปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขและช่วยเหลือ ผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์เอื้อเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นด้วย สังคมจึงจะสงบร่มเย็นยิ่งๆ ขึ้น
2. สัมมาอาชีวะ คือตั้งใจทำมาหาเลี้ยงโดยสุจริต หมายถึง การหาเลี้ยงชีพในทางที่ชอบธรรมข้อนี้คู่กับศีลข้อสองที่ให้ละเว้นจากการถือเอาของที่เขาไม่ได้ให้โดยความเป็นขโมย
3. ความสำรวมในกาม คือระมัดระวังในเรื่องรักๆ ใคร่ๆ ทางกามารมณ์หมายถึงการยินดีเฉพาะในคุครองของตนและการไม่คิดหมกมุ่นอยู่แต่เรื่องความรักความใคร่จนเกินขอบเขต

4. ความมีสัตย์ (สัจจาจา) หมายถึง การพูดความจริง เป็นธรรมที่ใช้คู่กับศีลข้อที่สี่ ที่ให้ละเว้นจากการพูดเท็จหมายถึงการพูดคำสุภาพ คำอ่อนหวาน และการสื่อสารที่ตรงกับความเป็นจริง

5. ความมีสติรอบคอบ(สติสัมปชัญญะ)คือ ฝึกตนมิให้ประมาทหมายถึง มีสติรอบคอบรูสึกตัวอยู่ตลอดเวลาว่ากำลังทำอะไรพูดอะไร ธรรมข้อนี้มาคู่กับศีลข้อที่ห้าห้ามมิให้ดื่มสุราเมรัย

สรุปหลักสำคัญในเบญจธรรมแต่ละข้อได้ดังนี้คือ

เบญจธรรมข้อที่ 1	เบญจธรรมข้อที่ 2	เบญจธรรมข้อที่ 3	เบญจธรรมข้อที่ 4	เบญจธรรมข้อที่ 4
1. เมตตา ความคิด ปรารถนาให้เขา เป็นสุข 2. กรุณา ความคิด ปรารถนาจะให้ เขาปราศจาก ทุกข์	1. ประพฤติเป็น ธรรมในหน้าที่ การงาน คือ ทำงานด้วยความ สุจริต 2. ประพฤติเป็น ธรรมในบุคคล เช่น ไม่โกงบราดา ของดพร่าเป็น คนแปลกหน้า 3. ประพฤติเป็น ธรรมในวัตถุ เช่น ไม่หลอกขายของ ปลอม	1. สทาธรรมโน ความยินดีเฉพาะ ภรรยาของตน 2. ปติวัตร ความ จงรักภักดีต่อสามี ของตน	1. ความเที่ยง ธรรมปราศจา อคติ 2. ความซื่อตรง มีความจริงใจต่อ เพื่อน 3. สวาไมภักดี ความจงรักภักดี ต่อเจ้านาย 4. ความกตัญญู รู้ อุปการะที่ท่านได้ ทำแล้วแก้ตน คู่ กับกตเวทีก การ ตอบแทนคุณท่าน	1. รู้จักประมาณ ในอาหารที่จะ บริโภค 2. ความไม่ เล่นเล่ในการ งาน3. มี สติสัมปชัญญะ ในการประพฤติ ตัว 4. ความไม่ ประมาทในธรรม คือ มีความเข้า ใจใน สภาวะธรรม

ความหมายของเบญจศีล ในพจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์ว่า เบญจศีล หรือ ศีล 5 (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2551 : 141) ได้ให้ความหมายของเบญจศีลไว้คือ เว้นจาก

การฆ่าสัตว์ เว้นจากการลักทรัพย์ เว้นจากการประพาศผิดในกาม เว้นจากการพูดปด เว้นจากการดื่มของมึนเมา มีคำสมาทานว่า 1) ปาณาติปาตา เวรมณี 2) อทินนาทานา เวรมณี 3) กาเมสุมิฉฉาจารา เวรมณี 4) มุสาวาทา เวรมณี 5) สุราเมรยมชชพมาฏฐานา ต่อท้ายด้วยสิกขาปทังสมาธิยามิทุกข้อ และได้อธิบายไว้ว่าความประพฤติดชอบทางกายและวาจา การอยู่ร่วมกันของมนุษย์ต้องมีกฎหมายเพื่อควบคุมพฤติกรรมของคนที่อยู่ร่วมกันเพื่อความสงบเรียบร้อย แต่มนุษย์เรานั้นมีทั้งกายและจิตซึ่งสังคมโดยทั่วไปต้องใช้กฎหมายเพื่อเป็นการจัดระเบียบให้พฤติกรรมของมนุษย์ไม่ให้ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น แต่ในด้านสภาวะจิตใจต้องมีการจัดระเบียบเช่นเดียวกัน คือศีลธรรมเพื่อเป็นการควบคุมจิตใจไม่ให้คิดไปในทางเบียดเบียนผู้อื่น โดยพื้นฐานความเป็นมนุษย์นั้น ตามหลักธรรมในทางศาสนา โดยส่วนมากแล้วประชาชนชาวไทยนับถือศาสนาพุทธและศีลธรรมขั้นพื้นฐานที่พุทธศาสนิกชนต้องมีหรือฝึกอบรมให้มีในตน คือศีล 5 เพื่อเป็นเครื่องจัดระเบียบทางด้านจิตใจ

- 1) ปาณาติปาตาเวรมณีเว้นจากการปลงชีวิต, เว้นจากการฆ่าการประทุษร้ายกัน
- 2) อทินนาทานาเวรมณีเว้นจากการถือเอาของที่เขามิได้ให้, เว้นจากการลักขโมย, ละเมิดกรรมสิทธิ์, ทำลายทรัพย์สิน
- 3) กาเมสุมิฉฉาจาราเวรมณีเว้นจากการประพาศผิดในกาม, เว้นจากการล่วงละเมิดสิ่งที่ผู้อื่นรักใคร่หวงแหน
- 4) มุสาวาทาเวรมณีเว้นจากการพูดเท็จ, พูดโกหก, หลอกลวง
- 5) สุราเมรยมชชพมาฏฐานาเวรมณีเว้นจากน้ำเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท, เว้นจากสิ่งเสพติดให้โทษ

ศีล 5 ข้อนี ในบาลีชั้นเดิม ส่วนมากเรียกสิกขาบท 5 ข้อ ปฏิบัติในการฝึกตนบ้าง ธรรม 5 บ้าง เมื่อปฏิบัติได้ตามนี้ ก็ชื่อว่าเป็นผู้มีศีล คือศีลเป็นเบื้องต้น ที่จัดว่าเป็นผู้มีศีล คำว่า เบญจศีล ที่มาในพระไตรปิฎกปรากฏในคัมภีร์ชั้นอุปทานและพุทธวงศ์ ต่อมาในสมัยหลังมีชื่อเรียกเพิ่มขึ้นว่าเป็นนิจศีล ศีลที่ควรหัดสวดรักษาเป็นประจำว่าเป็นมนุษยธรรม ธรรมของมนุษย์หรือธรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์บ้าง

สรุปได้ว่าหลักเบญจศีลเบญจธรรมเป็นหลักธรรมคู่กันที่มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ปฏิบัติเว้นจากความชั่วให้ทำความดีเป็นหลักธรรมที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญต่อการอยู่ร่วมกันและผู้ประพฤติดปฏิบัติตามหลักเบญจศีลเบญจธรรมย่อมได้รับผลดีทั้งแก่ตนเองและสังคม

เบญจศีล	เบญจธรรม
1. ปาณาติปาตา เวรมณี เว้นจากการฆ่าสัตว์มีชีวิต	1. เมตตา กรุณา ความรัก ความปรารถนาดีต่อผู้อื่น และความ สงสารคิดช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์
2. อทินนาทานา เวรมณี เว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้	2. สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีพในทางที่ชอบประกอบด้วยธรรม
3. กาเมสุ มิจฉาราร เวรมณี เว้นจากการประพฤติดิฉันในกาม	3. กามสังวร การสำรวมในกาม (สทวารสันโดษ, ปติวัตร)
4. มุสาวาทา เวรมณี เว้นจากการพูดเท็จ	4. สัจจะ ความมีสัตย์ มีความจริงใจ พูดจริง ทำจริง
5. สุราเมรยมชชพมาฏฐานา เวรมณี เว้นจากการดื่มน้ำเมา คือสุราและเมรัยอันเป็น ที่ตั้งแห่งความประมาท	5. สติ สัมปชัญญะ มีความระลึกได้ รู้ตัวอยู่เสมอ

โรงเรียนวัดไทร(ถาวรพรหมานุกูล) เปิดให้มีการเรียนการสอนเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2475 เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองโดยคณะราษฎร โดยมีพระภิกษุผู้มีความรู้ทางหนังสือมา สั่งสอน จัดการเรียนการสอนที่ศาลาการเปรียญ ส่วนมากรับเฉพาะนักเรียนชาย นักเรียนหญิงจะเรียนตามบ้านกันเอง ซึ่งในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองโรงเรียนวัดไทร(ถาวรพรหมานุกูล) จึงเปลี่ยนสภาพเป็นโรงเรียนประชาตำบล ชื่อ โรงเรียนประชาบาล ตำบลบางประทุน 1 (วัดไทรเปิดสอนตามหลักสูตรกระทรวงธรรมการ(กระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน) คือ สอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีนายช่วง นุชนัตร เป็นครูใหญ่คนแรก พระสงฆ์และประชาชน ผู้รู้เป็นครูสอน โดยจัดการเรียนการสอนที่ศาลาการเปรียญเช่นเดิม รับเด็กเกณฑ์ประถมศึกษาทั้งชาย และหญิง มุ่งเน้นสอนวิชา เลข อ่าน คัดเขียน ภาษาไทย ความรู้เรื่องเมืองไทย สุขศึกษา วิชาชีพในท้องถิ่น เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถ้าไม่เรียนต่อก็จะเรียนฝึกอาชีพตามพื้นบ้าน โรงเรียนจะหยุดเรียนในวันโกน วันพระ และวันนักขัตฤกษ์ทางศาสนา นักเรียนค่อย ๆ เพิ่มขึ้นเพราะชุมชนขยายตัว

ในปี พ.ศ. 2492 พระครูถาวรสมณวงศ์ (อ้อย ยโส) เจ้าอาวาสวัดไทรขณะนั้น ได้มอบที่ดินของวัด ให้สร้างอาคารเรียนหลังแรกขึ้น โดยมีพลเอกมังกร พรหมโยธี (หลวงพรหมโยธี) อดีต รัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม อดีตรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย อดีตรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ เป็น

ผู้ดำเนินการสร้างอาคารพร้อมทั้งบริจาควัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้างด้วย ในการตั้งชื่อของโรงเรียนจึงได้นำชื่อจริงของ พระครูถาวรสมณวงศ์ (อ้อย ยโส) มาตั้งด้วยก็คือคำว่า ถาวร พร้อมทั้งชื่อของพลเอกมังกร พรหมโยธี (หลวงพรหมโยธี) มาตั้งด้วยก็คือคำว่า พรหม และเพิ่มคำว่า นุกูล ซึ่งแปลว่าตามเกื้อหนุน จึงนำมารวมกันเป็นคำว่า ถาวรพรหมานุกูล แปลว่า ถาวรและพรหมเป็นผู้เกื้อหนุน จึงเป็นที่มาของการให้ชื่อโรงเรียนว่า วัดไทร(ถาวรพรหมานุกูล)

ปัจจุบันการดำเนินการกิจการของโรงเรียนอาศัยแนวทางการบริหารงานที่ได้วางไว้ในสมัยผู้บริหารรุ่นแรก ๆ และมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้ทันสมัยยิ่งขึ้น โดยการจัดการเรียนการสอนเป็น 3 ระดับ คือระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมุ่งอบรมสั่งสอนนักเรียนเพื่อให้บรรลุตามคำขวัญของโรงเรียนที่ว่า “รักเรียน เพียรทำดี มีวินัย ใฝ่คุณธรรม” ได้ดำเนินการพัฒนางานด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และหลักสูตรรวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็นทำเป็นเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง เป็นคนเก่งคนดี และมีความสุข ทั้งยังส่งนักเรียนไปแข่งขันด้านต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จัดขึ้นพร้อมทั้งได้รับรางวัลเป็นอันมาก และเป็นหนึ่งในโรงเรียนลำดับต้น ๆ ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่ส่งเข้าประกวดแล้วได้รางวัลมากที่สุด ซึ่งทางโรงเรียนได้มีความพยายามในการปลูกฝังศีลธรรมให้แก่นักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนดีของสังคม และช่วยกันพัฒนาให้สังคมอยู่กันอย่างมีความสุข ไม่สร้างความเดือดร้อนแก่กันและกัน

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเบญจศีลและเบญจธรรม มีพระมหาเถระ นักปราชญ์ และนักวิชาการทางพระพุทธศาสนาได้ตรัสและได้กล่าวถึงแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเบญจศีลและเบญจธรรม ได้แก่

สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้ตรัสเกี่ยวกับเรื่องเบญจศีลและเบญจธรรมสรุปได้ว่า เมื่อรับศีล 5 หรือเบญจศีล คือ ความประพฤติชอบทางกายและวาจา เป็นข้อปฏิบัติในการเว้นจากความชั่ว อันใดแก่

- 1) เว้นจากการฆ่า การประทุษร้ายกัน
- 2) เว้น จากการลัก ขโมย โกง ละเมิดกรรมสิทธิ์ ทำลายทรัพย์สิน
- 3) เว้นจากการประพฤติดินในกาม การล่วงละเมิดสิ่งที่ผู้อื่นรักใคร หวงแหน
- 4) เว้นจากการพูดเท็จ โกหก หลอกลวง และ
- 5) เว้น จากน้ำเมา คือสุราเมรัย และสิ่งเสพติดให้โทษแล้ว

สมควรประพาศธรรมอันดีงามอีกสวนหนึ่งก็จะได้เป็นผู้มีธรรมดีงามคู่กันคือ

- ขอ 1 ควรมีเมตตากรุณาอนุโลมตามสิกขาบทที่ 1
- ขอ 2 ต้องหากินในทางที่ชอบอนุโลมตามสิกขาบทที่ 2
- ขอ 3 ระวังความประพฤตินิไม่ให้ผิดในทางกามอนุโลมตามสิกขาบทที่ 3
- ขอ 4 รู้จักรักษาสัตย์อนุโลมตามสิกขาบทที่ 4
- ขอ 5 เป็นผู้รักษาสติอนุโลมตามสิกขาบทที่ 5

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (จวน อุฏฐายีมหาเถร) ได้บรรยายความว่า “ศีล” เป็นสิ่งสำคัญที่ควรจะมีก่อน เพราะศีลเป็นเบื้องต้นแห่งความดีงาม เป็นที่พึ่งเบื้องต้น เป็นมารดาแห่งกัลยาณธรรมและเป็นบ่อเกิดแห่งกุศลธรรมทั้งปวง คำว่า ศีล แปลว่า ปกติสิ่งใดเป็นปกติ สิ่งนั้นยอมไม่มีโทษ อย่างบานเมืองสงบเป็นปกติ หมายความว่า ปราศจากภัยจากภายในและภายนอก คนมีความปกติภายในตน คือไม่มีภัยเบียดเบียน มี อาหารเครื่องนุ่งห่มที่อยู่อาศัยเป็นปกติ

คนที่อยู่รวมกันไม่เบียดเบียนกันทุกขแก่กัน คือ ไม่ฆ่า กัน ไม่ทำร้ายกัน ไม่ลักฉ้อแย่งชิงกัน ไม่ลักลอบทำชู้กัน ไม่ขี้ปดหลอกลวงกัน ไม่ขี้เมาโกรความ รำคาญทะเลาะวิวาทกัน ในครอบครัวนั้นก็อยู่เป็นปกติไม่มีใครเดือดร้อนลำบากทุกข์ยาก คำว่า ปกตินี้ จึงหมายถึงความเรียบร้อยภายในตัวบุคคลแต่ละคน และทั้งหมดคนที่อยู่รวมกัน ปกติ นี้มาจากภาษาบาลี คือ ศีล

ดังนั้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาถึงการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนวัดไพร(ถาวรพรหมานุกุล) เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงามและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข อีกทั้งยังเป็นการช่วยลดปัญหาที่เป็นผลมาจากการขาดคุณธรรมจริยธรรมของคนในสังคมได้อย่างยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนวัดไทร(ถาวรพรหมานุกูล) เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนวัดไทร(ถาวรพรหมานุกูล) เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศระดับชั้นปี ที่อยู่อาศัย อาชีพของบิดาหรือมารดา และรายได้ผู้ปกครองต่อเดือนต่างกัน

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนวัดไทร(ถาวรพรหมานุกูล) เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

3.1.1 เมตตาและกรุณา ความรักใคร่ปรารถนาให้มีความสุขความเจริญ และความสงสารคิดช่วยให้พ้นทุกข์

3.1.2 สัมมาอาชีวะการหาเลี้ยงชีพในทางสุจริต

3.1.3 กามสังวรความสังวรในกาม, ความสำรวมระวังรู้จักยับยั้งควบคุมตนในทาง
กามารมณ์ ไม่ให้หลงไหลในรูป เสียง กลิ่น รส และสัมผัส

3.1.4 สัจจะความสัตย์ ความซื่อตรง

3.1.5 สติสัมปชัญญะระลึกได้และรู้ตัวอยู่เสมอ คือ ฝึกตนให้เป็นคนรู้จักยังคิด
รู้สึกตัวเสมอว่า สิ่งใดควรทำ และไม่ควรทำ ระวังมิให้เป็นคนมัวเมาประมาท

3.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนวัดไทร(ถาวร
พรหมา-นุกุล) เขตจอมทอง จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 345 คน

3.3 ขอบเขตด้านสถานที่

ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจอมทอง จังหวัดกรุงเทพมหานคร

4. วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม
เรื่องการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนวัดไทร
(ถาวรพรหมานุกุล) แขวง เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอน
ต้นแบบมีคำตอบให้เลือก ประกอบด้วย เพศ ระดับชั้นปี อาชีพของผู้ปกครอง สภาพความเป็นอยู่
และรายได้ผู้ปกครองต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม การใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนวัดไทร(ถาวรพรหมานุกุล) เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร เป็นแบบมาตรา
ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่
1 เมตตาและกรุณา, ด้านที่ 2 สัมมาอาชีวะ, ด้านที่ 3 กามสังวร, ด้านที่ 4 สัจจะ และด้านที่ 5
สติสัมปชัญญะ

5. ผลการวิจัย

5.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง ด้านสภาพความเป็นอยู่ส่วนใหญ่ อาศัยอยู่กับบิดามารดา รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 1,100 บาท บาทขึ้นไป

5.2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนวัดไทร(ถาวรพรหมานุกูล) เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร พบว่า

ด้านค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนวัดไทร(ถาวรพรหมานุกูล) เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

- 1) ด้านเมตตากรุณา $\bar{X} = 3.13$, $S.D. = .574$
- 2) ด้านสัมาอาชีวะ $\bar{X} = 3.11$, $S.D. = .570$
- 3) ด้านกามสังวร $\bar{X} = 3.48$, $S.D. = .559$
- 4) ด้านสัจจะ $\bar{X} = 3.32$, $S.D. = .488$ และ
- 5) ด้านสติสัมปชัญญะ $\bar{X} = 3.12$, $S.D. = .587$

5.3 สรุปผลการวิจัยตามสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนวัดไทร(ถาวรพรหมานุกูล) เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศแตกต่างกัน มีการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิต ที่แตกต่างกัน นักเรียนเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิต เท่ากับ 3.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .387 นักเรียนเพศชายมีค่าเฉลี่ยการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตเท่ากับ 3.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .417

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนวัดไทร(ถาวรพรหมานุกูล) เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร เพศชายและหญิงมีค่าเฉลี่ยคะแนนการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1 ที่ว่า เพศต่างกันมีค่าเฉลี่ยการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 การใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนวัดไทร(ถาวรพรหมานุกูล) เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกันมีการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิต แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามระดับชั้น พบว่านักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน มีการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ซึ่งปฏิเสธและไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3 การใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนวัดไทร(ถาวรพรหมานุกูล) เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพของผู้ปกครองแตกต่างกันมีการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 นั่นคือ นักเรียนที่อาชีพของผู้ปกครองแตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 โดยเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยจะพบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจจะมีคะแนนเฉลี่ยการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตดีกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง จึงยอมรับสมมติฐานที่ 3 ที่ว่าอาชีพของผู้ปกครองแตกต่างกันมีการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 การใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนวัดไทร(ถาวรพรหมานุกูล) เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ที่มีสภาพความเป็นอยู่แตกต่างกันมีการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิต แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ค่า Sig. มากกว่า 0.05 นั่นคือ นักเรียนที่สภาพความเป็นอยู่แตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิต แตกต่างกันอย่างไม่นัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 4 ที่ว่าสภาพความเป็นอยู่แตกต่างกัน มีการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิต ที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดไทร(ถาวรพรหมานุกูล) เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิต ที่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ค่า Sig. มากกว่า 0.05 นั่นคือ นักเรียนที่รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิต แตกกันอย่างไม่นัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 5 ที่ว่ารายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิต ที่แตกต่างกัน

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 อภิปรายผลข้อมูลทั่วไป

จากการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า ในด้านเพศของนักเรียนในโรงเรียนวัดไทร(ถาวรพรหมานุกูล) เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย รองลงมาเป็นเพศหญิง เป็นที่สังเกตว่า นักเรียนเพศชายจะมีปริมาณมากกว่า

นักเรียนในโรงเรียนวัดไทร(ถาวรพรหมานุกูล) เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 รองลงมาเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1

ด้านอาชีพของผู้ปกครองของนักเรียน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างเนื่องจากเป็นอาชีพอิสระ รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย น้อยที่สุดคือประกอบอาชีพพ่อบ้าน/แม่บ้าน เนื่องจากยุคสมัยเปลี่ยนไป มีค่าครองชีพสูงขึ้น จึงต้องช่วยกันทำมาหากินเพื่อนำเงินมาใช้จ่ายในครอบครัว

ในสภาพความเป็นอยู่ นั้น นักเรียนส่วนใหญ่ อาศัยอยู่กับบิดามารดา เนื่องจากเป็นคนมีพื้นที่อยู่บริเวณโรงเรียนเป็นหลัก แต่ก็มีบ้างที่มีภูมิลำเนาจากจังหวัดอื่นเข้ามาเรียนในโรงเรียน

ในส่วนรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 1,100 บาท ขึ้นไป และลดหลั่นกันไปในอาชีพอื่น ๆ เหตุที่เป็นดังนี้อาจเป็นไปได้ว่าโรงเรียนวัดไทร(ถาวรพรหมานุกูล) เป็นโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีสวัสดิการในด้านต่าง ๆ มากมาย เช่น มีอาหารเลี้ยงตอนกลางวัน และ นมกล่องเลี้ยงนักเรียนทุกคน

6.2 อภิปรายผลตามสมมติฐาน

ภาพรวมของการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนวัดไทร(ถาวรพรหมานุกูล) เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 จัดอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในแต่ละด้าน พบว่า ด้านกามสังวรมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 3.48 รองลงมาเป็นด้านสติสัมปชัญญะ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.36 และต่ำสุดด้านสมาธิมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.11

นักเรียนเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตแตกต่างจากนักเรียนเพศชาย นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพแตกต่างกัน มีสภาพความเป็นอยู่แตกต่างกัน และรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน ยกเว้นนักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน มีการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าชั้นเรียนไม่มีผลต่อของการใช้หลักเบญจธรรมในการดำเนินชีวิตของ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนวัดไทร(ถาวรพรหมานุกูล) เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการประยุกต์ใช้หลักเบญจศีลเบญจธรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนยังมีอยู่หลายประการ ซึ่งต้องอาศัยผู้บริหารองค์กรของศาสนาพระสงฆ์ ผู้บริหารโรงเรียน ชุมชนจะต้องร่วมมือร่วมใจในการกำหนดแนวทางและวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้และการประยุกต์ใช้หลักเบญจศีลและเบญจธรรมร่วมกันให้เป็นระบบและให้มีความร่วมมือกันอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อคุณภาพชีวิตของเด็กไทยในอนาคต

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ควรศึกษาหลักเบญจธรรมเพื่อพัฒนาด้านพฤติกรรมในกลุ่มวัยรุ่นของสังคมไทยอย่างยั่งยืน

7.2 ควรศึกษาวิธีปฏิบัติเบญจธรรมเพื่อแก้ปัญหาในสังคมของกลุ่มวัยรุ่นอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2552). *พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2551). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์*. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระไพศาล วิสาโล. (2546). *พุทธศาสนาในอนาคต แนวโน้มและทางออกจากวิกฤติ*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- พระมหาวิมาน คมกัปปโย. (2554). “การศึกษาวิเคราะห์ศีล ๕ ในฐานะเป็นรากฐานของสันติภาพ”. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. (2514). *ธรรมคดี*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.